

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**ЗА МАТЕРІАЛАМИ І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЛЯ НАУКОВЦІВ,
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ,
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ,
АСПІРАНТІВ,
МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

**25 ЖОВТНЯ 2024 Р,
М. ОДЕСА**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

за матеріалами І Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти,
аспірантів, молодих учених

(25 жовтня 2024 р, м. Одеса)

Рекомендовано до друку вченою радою ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 3 від 31 жовтня 2024 року)

Рецензенти:

Потапчук Т. В. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Сараєва І. В. – доктор філософії, завідувачка кафедри дошкільної і початкової освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

Організаційний комітет:

Богущ Алла Михайлівна, дійсний член НАПН України, академік, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Березовська Людмила Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Попова Ірина Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Діхтяренко Станіслава Вадимівна, викладач-стажист кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти: зб. наукових праць за матеріалами I Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 25 жовтня 2024 р. / за ред. Л. Березовської. Івано-Франківськ : НАІР, 2024. 192 с.

До збірника увійшли тези доповідей учасників I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти». У роботах розглянуто освітні технології підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в сучасному інформаційному просторі; використання освітніх технологій у професійній підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; зарубіжний досвід створення і впровадження освітніх інновацій у систему дошкільної освіти.

Збірник адресовано науково-педагогічним та педагогічним працівникам, здобувачам вищої освіти, аспірантам, молодим ученим, усім, хто цікавиться проблемами сучасної дошкільної освіти.

Матеріали розміщено в авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів, їхню відповідність вимогам чинного правопису і достовірність фактів та статистичних даних несуть автори

Оксана ПАНЧЕНКО,
доктор філософії, старший викладач кафедри
дошкільної та спеціальної освіти
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького,
м. Черкаси (Україна)
e-mail: oksana-shpundra@ukr.net

ЗНАЧЕННЯ РОЗВИВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА У ФОРМУВАННІ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Актуальність проблеми. Значення розвивального середовища у формуванні дослідницьких умінь дітей дошкільного віку є важливим аспектом сучасної педагогічної науки, що пов'язано з необхідністю підготовки дитини до умов швидкозмінного інформаційного суспільства. Виховання дослідницької активності та пізнавальної самостійності у дітей дошкільного віку є основою під час організації освітнього процесу, оскільки саме в цьому віці відбувається становлення когнітивних пізнавальних процесів (відчуття, сприйняття, пам'яті, уваги, уяви, мислення), формування навичок критичного мислення та здатності до творчого вирішення проблем.

Беззаперечно, дослідницька діяльність забезпечує дитині можливість активно взаємодіяти з навколишнім середовищем, здійснювати пошук нових знань та розуміння їх практичного застосування. Формування дослідницьких умінь залежить від розвивального середовища, яке має бути структурованим відповідно до індивідуальних потреб дітей та забезпечувати пізнавальні потреби для їхнього розвитку. Таким чином, проблема створення ефективного розвивального середовища для формування дослідницьких умінь є актуальною з огляду на зростаючу потребу в розвитку дітей дошкільного віку, здатних до самостійного навчання та критичного мислення, що визначає інноваційний потенціал суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У змісті наукових праць А. Богуш, О. Бутенко, О. Кононко, К. Крутій, підкреслюється важливість розвивального середовища для формування ключових компетентностей дитини дошкільного віку, її соціалізації та емоційного розвитку. Дослідження

науковців показують, що ефективно організоване середовище сприяє гармонійному розвитку дитини, стимулює пізнавальні інтереси, розвиває творчі здібності, соціальні навички та емоційну стійкість, що необхідної життєдіяльності дитини. Деякі аспекти щодо організації розвивального середовища, яке сприятиме формуванню у дітей дослідницьких умінь розкрито у дослідженнях В. Вертугіної, С. Кондратенко, С. Носової, О. Пісоцького, які висвітлюють важливість створення середовища, яке заохочуватиме до експериментування, спостереження та дослідницької активності дітей дошкільного віку.

Мета статті - розкрити значення розвивального середовища в організації різних видів пізнавальної діяльності дитини спрямованої на формування дослідницьких умінь дітей дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Ми живемо в епоху стрімких змін, коли знання та технології оновлюються з надзвичайною швидкістю. Для забезпечення готовності дітей до викликів майбутнього необхідно не лише формування базових знань, але й розвиток навичок критичного мислення, здатності до пошуку, аналізу та систематизації інформації, вміння ставити коректні запитання та знаходити обґрунтовані відповіді. Саме дослідницькі вміння є одним із ключових чинників успіху в сучасному суспільстві, що вимагає постійного оновлення компетенцій та здатності до інновацій. У цьому процесі велику роль відіграє розвивальне середовище, в якому перебуває дитина, оскільки саме воно забезпечує можливості для активного ознайомлення з навколишнім світом.

Формування дослідницьких умінь у дітей дошкільного віку значною мірою залежить від організації розвивального середовища, яке створює умови для різних видів пізнавальної діяльності. Одним із ключових завдань вихователя є забезпечення можливостей дітей для спостережень, експериментів і активної взаємодії з об'єктами навколишнього середовища [1]. Зокрема, спостереження за природними об'єктами в різних умовах (зміни пір року, погодні умови) дозволяють дітям формувати елементарні уявлення про світ. Екскурсії на території закладу дошкільної освіти, а також поза ним,

включно з віртуальними екскурсіями, сприяють збагаченню досвіду пізнавальної діяльності та активізують інтерес до навколишнього світу.

Діяльність на дитячих майданчиках, екологічних стежинах та дослідних ділянках забезпечує можливість дітям досліджувати властивості природних об'єктів, таких як пісок, вода, рослини, та спостерігати за природними явищами, що не лише стимулює допитливість, але й сприяє розвитку аналітичного мислення та здатності до висунення гіпотез [3, С. 196]. Наприклад, дослідження впливу різних умов на розвиток рослинного світу формує у дітей розуміння причинно-наслідкових зв'язків та закладає основи для наукового мислення.

Особливо важливе місце у формуванні дослідницьких умінь займає експериментальна діяльність у дитячих лабораторіях і метеомайданчиках, де діти мають змогу безпосередньо досліджувати властивості об'єктів та явищ [2, С. 100]. Експерименти, на відміну від спостережень, передбачають активне втручання в процес, що дає можливість дітям не лише спостерігати, але й створювати нові об'єкти навколишньої дійсності. Педагогічно обґрунтоване використання засобів навчання, таких як лабораторне обладнання або природні об'єкти, стимулює дітей до активної участі у процесі пізнання та забезпечує досягнення дидактичних результатів.

Таким чином, систематичне та комплексне використання розвивального середовища забезпечує не лише різноманітність методів і форм організації дослідницької діяльності, а й підтримує стійку мотивацію дітей до пізнання на всіх етапах освітньої діяльності [4, С. 74]. В той же час, правильно підібрані форми, методи та засоби організації пізнавальної діяльності у розвивальному середовищі з урахуванням індивідуальних особливостей дитини дошкільного віку (рівня когнітивного розвитку, інтересів та уподобань) дають змогу реалізувати цілі та завдання навчання, підвищують рівень готовності дитини до вивчення нового матеріалу та засвоєння вже відомого матеріалу, мотивують дітей до навчальної, ігрової та дослідницької діяльності, а отже, створюють передумови до формування дослідницької компетентності.

Висновки. Отже, розвивальне середовище є невід'ємним компонентом процесу формування дослідницьких умінь дітей дошкільного віку. Воно забезпечує умови для розвитку пізнавальної активності, критичного мислення та творчих здібностей, сприяючи самостійній пізнавальній діяльності дітей. Взаємодія з природними об'єктами, дослідницька діяльність та спостереження дозволяють дітям дошкільного віку на практиці засвоювати нові знання, формувати аналітичні навички та готують їх до подальшого навчання. Таким чином, ефективно організоване розвивальне середовище є важливим фактором гармонійного розвитку дитини та є основою для її успішної адаптації в умовах сучасного суспільства.

Література

1. Бутенко О. Розвивальне середовище як головна умова реалізації освітніх завдань у різновіковій групі. URL: https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/2997/1/rozv_ser_rez_osv_z.pdf.
2. Вертугіна В., Носова С. Педагогічні умови організації діяльності дітей дошкільного віку в дослідницькій лабораторії ЗДО. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»: Зб. наук. праць. Переяслав, 2020. Вип. 66. С. 99-101.
3. Панченко О. О. Педагогічні умови формування природничо-дослідницьких умінь у дітей старшого дошкільного віку. *Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти* : збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик дошкільної освіти ; [відпов. секр. К. І. Демчик]. Київ : Міленіум, 2020. С. 194-196.
4. Пісоцький О. П., Пісоцька Л. М. Середовище розвитку різновікової групи /. Психолого-педагогічні науки. 2019. № 3. С.74-80.

Декіна О.

Інноваційні методики та технології у розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку 64

Канарова О., Ю. Собеська.,

Розвиток логічного мислення дітей старшого дошкільного віку засобами технології Дж. Кюїзенера 69

Княжева І.

Особистісно зорієнтовані технології підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до гуманістичного виховання дітей 73

Коваль А., О. Трифонова.

Інноваційні технології логіко-математичного розвитку дошкільників..... 78

Кононенко А.

Сюжетно-рольова гра як засіб формування комунікативних навичок у дітей старшого дошкільного віку 82

Кудрявцева О., С. Інґ.

Інноваційні підходи до формування трудових умінь і навичок старших дошкільників Китаю 87

Лісовська Т., І. Зінько.

Формування творчої особистості дитини дошкільного віку засобами театралізованої діяльності..... 92

Лісовська Т., Г. Майстренко.

Освіта для сталого розвитку як інструмент формування морально-етичних цінностей у дітей дошкільного віку 98

Мамалига Е.

Формування основ етнокультури у дітей старшого дошкільного віку 103

Маліновська Н.

Мультимедійні технології розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку 108

Мірзоян І.

Шляхи формування педагогічної культури батьків 112

Панченко О.

Значення розвивального середовища у формуванні дослідницьких умінь дітей дошкільного віку 117

Попова І., І. Гідіма.

Образотворча діяльність як засіб розвитку творчих здібностей у дітей старшого дошкільного віку 121

Попова І., О. Тугаєва.

Використання технології сторітеллінгу у формуванні вмінь у дітей старшого дошкільного віку скласти творчі розповіді 126

Усатенко І.

Сутність логіко-математичного розвитку на етапі дошкільного дитинства. 131

Чекан О.

Іновації в інклюзивній освіті: роль інформаційно-комунікаційних технологій у розвитку дітей з аутистичними розладами 135

Чекан О., К. Диусь.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**«СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»**

**Збірник наукових праць
І Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої
освіти, аспірантів, молодих учених**

25 жовтня 2024 р.

За загальною редакцією Л. Березовської

Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.

Друк цифровий.

Гарнітура Times New Roman.

Умовн. друк. арк.11,16

**ВИДАВНИЦТВО
“НАІР”**

Івано-Франківськ, вул. Височана, 18,

Тел. (050) 433-67-93

email: fedorynrr@ukr.net

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

№4191 від 12.11.2011р.

